

Przedmowa do tomu II

I. Z wielką satysfakcją przekazujemy w ręce Czytelników, w roku 25-lecia zapoczątkowania reformy samorządowej, kolejny tom monografii zbiorowej „Samorząd terytorialny. Zagadnienia prawne”. Ponieważ o rocznicy 25-lecia odrodzenia samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej, a także o dotyczących reformy samorządowej zagadnieniach pisałem szerzej w poprzednim tomie¹, w tym miejscu ograniczę się do prezentacji treści zawartych w tomie II.

Tom niniejszy, zatytułowany „Zadania i kompetencje samorządu terytorialnego”, podzielony został konwencjonalnie na sześć części. Owe wyodrębnione części zdecydowałem się poprzedzić tekstem autorstwa M. Mączyńskiego, analizującym zagadnienia wpływu rozwiązań ustrojowych na zakres zadań i kompetencji przypisanych organom jednostek samorządu terytorialnego. Przyznam, iż zastanawiałem się, czy wspomniany tekst nie powinien się znaleźć w tomie I, poświęconym zagadnieniom ustroju samorządu terytorialnego. Uznałem jednak, że stanowi on *sui generis* wprowadzenie w problematykę niniejszego tomu.

Część drugą, zatytułowaną „Własność i planowanie przestrzenne”, otwiera opracowanie J. Paśnika („Nabywanie prawa własności przez samorząd terytorialny – źródła patologii”). W części tej zawarto też opracowania M. Kotulskiego („Zasady w planowaniu i gospodarowaniu przestrzennym”) i Ł. Strzępka („Władztwo planistyczne gminy a tzw. granice prawa własności. Zarys problemu”). Część tę uzupełnia rozdział autorstwa J. Serwackiego „Kompetencje podatkowe organów gmin”.

Część trzecia zatytułowana została „Przedsiębiorczość i usługi komunalne”. Czytelnik znajdzie w niej teksty L. Zacharko („Podstawy prawne przedsiębiorczości komunalnej. Kilka refleksji”) oraz poświęcone oświacie samorządowej opracowania G. Krawca („Prowadzenie szkół publicznych przez spółki komunalne”) oraz K. Początką („Od płatności tradycyjnych do płatności »masowych« w przedszkolach samorządowych”).

Kolejna, czwarta część, nosi tytuł „Zabezpieczenie społeczne”. Zawarto w niej rozdziały autorstwa S. Niteckiego („Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych”), A. Barczyńskiego („Dylematy finansowania terapii zajęciowej na poziomie samorządu terytorialnego”) i A. Majznera („Koordynacja systemu zabezpieczenia społecznego w sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych na tle orzecznictwa sądów administracyjnych”).

Część piąta książki, o tytule „Ochrona przyrody i zabytków”, grupuje opracowania E. Nowackiej („Ustawa o ochronie zwierząt w Polsce (pytania i wątpliwości”), J. Rokickiego („Aspekt zielonych zamówień publicznych w działalności jednostek samorządu te-

¹ B. M. Ćwiertniak, *O refleksji nad samorządem terytorialnym (zamiast wprowadzenia)*, [w:] B.M. Ćwiertniak (red.), *Samorząd terytorialny. Zagadnienia prawne*, tom I: *Ustrój samorządu terytorialnego*, Oficyna Wydawnicza „Humanitas”, Sosnowiec 2015.

rytorialnego na przykładzie Gminy Dąbrowa Górnicza”), R. Płaszowskiej („Korzystanie z ustawowych form ochrony zabytków przez jednostki samorządu terytorialnego”).

Kolejna część, pt. „Bezpieczeństwo w mieście (gminie)”, obejmuje dwa rozdziały autorstwa D. Fleszer: „Kompetencje rady gminy w zakresie ograniczenia spożycia napojów alkoholowych na gruncie orzecznictwa” oraz „Opłata za sprzedaż napojów alkoholowych”. P. Mączyński pisze o „Gminnych i miejskich systemach monitoringu w świetle obowiązków projektowanych w związku z regulacją monitoringu w Polsce”.

Ostatnia, siódma część prezentowanej monografii zbiorowej, poświęcona jest kompetencjom związanym z nadzorem nad organami samorządu terytorialnego. Składają się na nią opracowanie J. Czerwa („Nadzór nad samorządem gminnym”), syntetycznie charakteryzujące ten nadzór oraz opracowanie bardziej szczegółowe E. Żelasko-Makowskiej („Konsekwencje prawne i faktyczne rozstrzygnięcia nadzorczego wojewody (regionalnej izby obrachunkowej) związane z usunięciem z obrotu prawnego aktu normatywnego ze skutkiem *ex tunc*”).

II. Prezentowana Czytelnikowi monografia zbiorowa, podobnie jak wspomniani wcześniej tom I, wiąże się z realizowanym w latach 2014-2015 w Instytucie Administracji i Prawa Wyższej Szkoły Humanitas zadaniem badawczym pt. „Prawne aspekty samorządu terytorialnego w kontekście zmian ustawowych”. Zespół ten prezentowałem w moim opracowaniu „O refleksji nad samorządem terytorialnym...”, stanowiącym *sui generis* wprowadzenie do tomu I. W tym miejscu raz jeszcze składam serdeczne podziękowania zarówno Członkom tego zespołu, jak też naszym Kolegom z innych ośrodków w kraju zajmujących się problematyką samorządu terytorialnego. To dzięki ich życzliwości i współpracy mogła powstać tak obszerna, trzytomowa monografia zbiorowa. Podobnie jak wydany wcześniej tom I („Ustrój samorządu terytorialnego”) oraz opracowywany przez Wydawnictwo tom III („Zatrudnienie w samorządzie terytorialnym”), który to winien się szybko ukazać drukiem, tom niniejszy jest opracowaniem zbiorowym, ale nie wspólnym. Autorzy przedstawiają w nim własne analizy i oceny instytucji prawa samorządowego oraz wnioski, np. wnioski *de lege ferenda*. Wiodącą osią ich rozważań w ramach prezentowanego obecnie tomu są zadania i kompetencje organów samorządu terytorialnego w różnych, przewidzianych przez ustawodawstwo, sferach. Zainteresowania autorów skupiają się przy tym na różnych instytucjach prawnych, zaś „suma” rozważań autorów nie obejmuje całości problematyki kompetencji i zadań samorządu terytorialnego.

Finansowanie wspomnianego zadania badawczego Instytutu z dotacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozwoliło na przygotowanie i wydanie drukiem także prezentowanego tomu.

III. Szczególne podziękowania kieruję do Władz Uczelni, które przyjęły temat i plan wskazanego zadania badawczego Instytutu oraz ujęły tę książkę w jej planie wydawniczym, oraz do Wydawnictwa – Oficyny Wydawniczej „Humanitas”, przygotowującej w mijającym roku do druku kolejne tomy „Samorządu terytorialnego. Zagadnień prawnych”.

Podobnie jak tom I, także tom II wskazanego wyżej cyklu objęty został honorowymi patronatami Rzecznika Praw Obywatelskich RP oraz Polskiej Akademii Nauk Oddziału

w Katowicach. Ponawiam zatem serdeczne podziękowania Szanownej Pani prof. dr hab. Irenie Lipowicz, byłej Rzecznik Praw Obywatelskich, oraz Panu prof. dr. hab. inż. Józefowi Dubińskiemu.

Za trud włożony w lekturę i przygotowanie recenzji opracowań, zawartych zarówno w tomie I, jak i w niniejszym tomie, składam serdeczne podziękowania Państwu Recenzentom, szczególnie zaś Panu prof. zw. dr. hab. M. Stecowi, Kierownikowi Katedry Prawa Samorządu Terytorialnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, który oprócz recenzji opracowań zamieszczonych w tomie I, zrecenzował większość opracowań zawartych w tomie II².

IV. Mam nadzieję, że prezentowany obecnie tom spotka się z życzliwym zainteresowaniem Czytelników: poczynając od studentów prawa, administracji, specjalizacji samorządowych na kierunkach takich jak politologia, zarządzanie itp., poprzez doktorantów i pracowników naukowych podejmujących analizy różnych aspektów samorządności terytorialnej, praktyków samorządu terytorialnego, w końcu zaś także tych wszystkich, którzy tematyką samorządową się interesują.

Sosnowiec, 28 listopada 2015 r.

Bolesław M. Ćwiertniak

² Ze względu na wskazane przekształcenie monografii, z założonej dwutomowej w trzytomową (na co wskazywałem wcześniej – B.M. Ćwiertniak, *O refleksji...*, s. 14-15), w niniejszym tomie umieszczono też kilka opracowań rekomendowanych do druku przez: prof. dr. hab. S. Malarskiego (em. prof. WPiA UO), prof. dr. hab. M. Włodarczyka (WPiA UŁ) oraz prof. dr. hab. L. Zacharko (WPiA UŚ).